

J A A N M E T S

U N I K Ü L A

I L U D U S V Õ I S T L U S

E 7812

JAAN METS

Uniküla iludusvõistlus

FARSS 2 VAATUSES

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

1-04-04826

Gabriel Metsu
Teatrikaameralukogu

J. ADAMTAU KIRJASTUS — TARTUS

A. Süüden'i trükk Tartus, Rüütli tän. 12. 1931

Näidendist ärakirjade tegemine on keelatud

TEGELASED:

1. Alevivanem ja tuletõrje ühingu esimees T o o m a s
Vesipüks, 45 a.
2. Alevirätsep Lex Kekkadivei, noorpoet, 30 a.
3. Maalermeister Volly Pintsel
4. Raimund Kähär, »Koidulehe« päätoimetaja
5. Isand Koldpärk, pagar, 50 a.
6. Liilia Koldpärk, tema tütar, 18 a.
7. Jonny Savroo, kingsepa poeg, Liilia peig-
mees, 20 a.
8. Preili Amanda Maasikas, Liilia tädi, 30 a.
9. Klaara Roosipuna, köstri õde, 32 a.
10. Ilus Liisa, punajuukseline iludus, 30 a.
11. Jüri Mökats, eesriide kergitaja.

Märkus: Jonny ja pagar Koldpärk mängivad
saalis esimestes ridades.

Aeg: XX sajand.

Koht: Uniküla alev.

Käesoleva näidendi igakordse ettekandmise eest tuleb maksta 5 krooni autori honorääri. Näidendi ettekandmine ilma kirjastaja loata on keelatud.

Ettekande loa ja nõudekorral raamatud saadab kirjastaja J. Adamtau Tartus, Rüütli tän. 5 »Teadus«.

I vaatus.

Uniküla alevi pritsimaja näitelava.

Päale kolmandat kella tõmmatakse üles eesriie, mis osutub omamoodi kangelasteoks päale raskete katsete. Eesriie tõuseb ja vajub mitmel korral: nähtavasti »nöörid ja rõngad« on kor-ratuses. Ka tehniline personaal näib olevat veidi »sassis«. Päale igasuguste »jõnksude« jääb vahetekk rahuliseks ja avab publi-kule vaate lavale. Lava on seatud näitejuhi äranägemise järele, vastavalt kohalikele oludele ja »päeva pidulikkusele«. Päale muu võiks olla lava tagaseinas loorberipuud, kahelpool punased lilled suurtes vaasides, kuna keset lava võiks ilutseda suur laud rohe-lise (ka muu värv) linaga. Laual marmorist või gipsist »Veenus«.

Hääled kulisside taga.

I. Kuidas kassa on?

II. Eelmüüki pole, aga saal on rahvast täis!

III. Kas priipileteid on palju?

I. Kaks kolmandikku?

II. Iludusvõistlus tõmbab rahva hingeelu!

III. Ära kisenda, rahvale on alla kuulda!

I. (kõvasti) Kas näitsikud on kõik kohal?

II. Pesu Liisa üksi on kohal!

I. No kes korrat siis kolmanda kella andis?

II. Sandiväsitaja Andres. Tema on veemuretse-jate auliige!

I. Tõprad! (Kisendab.) Iludusvõistlejad pole veel siin ja nemad muudku annavad kellasid! Ja kes togu siis vaheteki üles vinnas?

II. Kurt Jüri! Rööpaseadja! Ta kuulis kolmandat kella ja tiris teki üles!

I. Teie plameerite meid Euroopa ees! Jüri Mökats, laske eesriie alla!

Jüri (kõrvalt): Mõh? Ah, et tekk on kortsus või?

II. Jüri! Lase tekk alla! (Eesriie langeb suure kolinaga tagasi.) Teie minge nüüd ja vabandage publiku ees ja paluge oodata!

I. Eks te ise lähe! Ega siin Unikülas muud ei mõisteta teha kui kellasid anda ja vett pumbata. Tuleb ikka enne vaadata, kas lavapersonaal koos on!

II. Jüri on meie kintspintsjent! Tema oleks pidanud tegelased enne kohale hõikama!

I. Minge aga kohe ja vabandage!

Alevivanem (tuleb eesriide ette. Paks härra, pritsimehe mundris, valge roos rinnas, paber käes): Austatud Uniküla publikum! Nagu teada, on meil täna iludusvõitlus välja reklameeritud ja et mina, Toomas Vesipüks, Uniküla alevivanem, olen iludusvõitluse jüride ulka arvatud, ja et meie iludusvõitluse tekikergitaja Jüri Mökats liiga vara teki üles tõmbas, siis olen mina sunnitud austatud publikumile teatama, et ...

Publiku tagumistes ridades tekib rüselus. Prl. Amanda Maasikas rühib lava poole. Ta on paks preili, näost lõkendav, riietatud moodsalt, tõusiku stiilis.

Prl. Maasikas (ähkides): Oeh! Oeh! Küll võttis ikke vee lahti! Ei tea kas on juba iluduskuninganna valitud — jään hiljaks!... Narva Juula käis meil kombineesid müümas, pani aja nahka kõik! Hei — Toomas, kas on juba valitud või? (Trügib edasi.)

Alevivanem: Maadam Maasikas! Me teid just ootasimegi! Kas kõstri õde Klaarat ka nägite — meie ei saa võistlust muidu avada, iludusi pole kohal!

Prl. Maasikas: Ta tuli Koirohu tänavas! Ma jooksin temast mööda, kartsin, et jään hiljaks! Ta karjatas oma Mopsi tee ääres! Härra Vesipüks, aidake mind üles! (Alevivanem aitab prl. Maasika lavale.) Oeh, oeh! Küll võttis ikke lemmele! Köstrinäelt on nõnda järsk üles tulla, kas sõtku või pori tolmuks! Nõnda küttis olemise tuliseks, et hoidku! (Tuulutab rätikuga.) Ega teil siin tuuletõmbust püünel ei ole? Mul võtab tuule käes kiunuma — viimati mõjub ilu pääle!

Alevivanem: Pole karta! Meil on püünel vatiregulator — prl. Maasikas! Iludusvõitluse jüride nimel palun teid minna näitlejate garderoobesse ja panna säääl selga oma iludekoltee. Aeg on raha!

Prl. Maasikas lahkub riide taha.

Saalist on kuulda vaidlust kahe noore inimese vahel.

Liilia: Lase, Jonny! Mina ei suuda enam kannatada! Tante on säääl ja mina pean ka säääl olema! Viimati saab tante keiserinnaks!

Jonny: Kui sa lähed, mina jalamaid kihluse tühistan, otsekohe, paugu päält!

Prl. Maasikas (eesriide vahelt): No tule üles, Liilia! Las tühistab, eks ole! Ena mul nüüd pigivürsti — va kingsepa poeg! Meil nüüd kosilasi sõr-mega segada ja sorida ja sortida!

Liilia: Lase, ma lähen! (Rebib end noormehe käest lahti.)

Jonny: Kui sa aga lähed, mina kihluse tühistan! Brokaatkingad viin homme päev minema ja krokodillinahast ridiküllil võtan ära!

Liilia: Võta, kui tahad! Säh oma krokodill...
(Viskab ridiküllil Jonnyle sülle. Siis läheb jookstes lavale ja kaob eesriide taha.)

Tagantpoolt tungib esile pikk daam koeraga, kongus ninaga, koomilise kübaraga. See on Klaara Roosipuna.

Klaara: Mousi! Kuss! Lähme nüüd püünele! Ettevaatust Mousi — ära sa laval kipitama hakka, publikumi ees ole viisakas!

Alevivanem: Ah, preili Roosipuna, ootasime teid kui koidupuna! Olge lahked, rutake! Kolmas kell oli juba ammu!

Klaara: Olge lahked, aidake mind üles püünele! Võtke Mousi ennem — nõnda! Tehke rutem — mul hakkab häbi — kuda ma ometi nii hiljaks jäin! Oi, herjee! Mousi —! Kuss — ole ettevaatlik. (Räägib naljaka, heleda-kiunuva häälega. Kaob eesriide taha.)

Alevivanem: Austatud publikum! Nüüd selgus äkki asjaolu ja olukord, et ma pean enda vabanduseks ütlema, et mul pole midagi ütelda, mida algusel tahtsin ütelda. Nüüd tuleb minu järelkõneleja ja ütleb seda, mida minu kohus ei ole ütelda. Palun väga! (Kummardab ja poeb saamatult eesriide taha. Poolt teelt): Ah, so! Nüüd palun kuulda iludusvõitluse avamuusikat. See on iludaame majestossu marss, mis on kombeneeritud pritsimeeste esipassuri Aadolf Paks-moka poolt. Selle marsi nimi on »Miss Uniküla majestossu«. Seda kannab ette Uniküla pritsimeeste simpoonia orgester, kelle võluv harmoonikas laialt tuntud. Olge lahked! (Kaob.)

Lava taga labane marss, mis annab tunnistust »võluvast harmooniast«. Marsi lõppedes poeb ette

Kähar: Austatud, kõrgestiaustatud publik! Et meie väikerahvas oleme, seda teab iga laps, ja, et

väikerahvas nihutab end suurte rahvaste kõrvale oma kultuuriga . . .

Tema kõrvale poeb eesriide vahelt peenike-kõhetu keskealine noorherra kikkhabemega, ruutuliste pükstega, punase põiklipsiga, tumeda pinsakuga, hoides käes kübarat. Ta liigutused on kergatslikud-näitlejalikud ja »ülipeened«. Kumardab mitu korda publiku poole. Räägib Käharile vahele.

P r i t s : Herrad ja daamid . . . tät . . . tät . . . mu daamid ja härrad! Ma hüppasin just praegu einelauast püünele ja minu nimi on Prits Kekkadivei ja minu esivanemad on pärit Volga jõe lähedalt. Ma olen elukutselt meesterahva ja naisterahva rätsep. Mu töökoda asub Poritänava põikuulitsas paremat kätt apteegi poolt tulla. Muuseas paikan ka rebenenud kalosse, õpetan moodsaid tantse ja arendan eesti kulduuri. Labajala valtseri ja papiljoni polka kursus on juba ammugi läbi ja laupäeval algab vanavaltseri kursus rinnalastele ja raukadele! Eratunnid igal ajal, ka ööseti! — Ah so! Peaasja unustasin. Mina olen tänase iludaamede võistluse kompressaator ehk komperansjee, s. t. omavahel öeldud sisse- ja väljasaatja ja ilukõneleja. Mina pean kõiki tutvustania teile! Pardonks! see härra on iluvõistluse päätoimetaja »Kähär«, »Koidulehe« esitaja ja nõnda edasi. (Kumardus. Pakub Käharile käe.)

K ä h a r (naljakalt, kätt andes): Väga rõõmustav!

P r i t s : Väga kallistav, s.t. omavahel öeldud, alati rõõmustav! Pardonks — et ma hiljaks jäin!

Rätsep kumardab mitu korda publikule ja lahkub.

K ä h a r (jätkab, lugedes lehelt): . . . ja et naiselik ilu on sundind ennast ilusaks tunnistama ja et selle iluga võib natuke kultuuriraha teha, siis otsustas Uniküla alevi häälekandja »Koiduleht« korraldada suure Euroopa eeskujul iludusvõistluse. Saagem eurooplasteks ilusa naise kaudu . . .

J o n n y (alt): Euroopa ihkab Apollosid ja Marsse!

K ä h a r: Seda seletab ajalugu! Igatahes vaga ilu võidab võõra väe!

J o n n y (alt): Viimati viiakse meie Veenus Euroopa Marsi peastaapi . . . lõbunaiseks või nii . . .

K ä h a r: Mitte segada! Niisiis, käesolevaga avan iludusvõistluse!

Eesriie kerkib. Keset lava laua ümber istuvad: keskel alevivanem, vasemal rätsep, paremal maalermeister Pintsell »kunstniku« ülikonnas, valgetes kingakatetes, suur piip suus, kähar juuks. Rätsepal on monokel silmas ja hõbenupuga kepp käes. Alevivanema ees laual sunr aisakell. Seintel iluduste pildid. Kähar lava avades istub alevivanema kõrvale.

A l e v i v a n e m (tõuseb): Kõrgestiaustatud lugupeetud publikum! Mul on au alevivalitsuse nimel kõiki koosolijaid tänada, sest see on faktor, et me koos oleme. Te lubate endile esitada meie tänase iluvõitluse jüri koosseisu!

K ä h a r (parandab): Ütelge zhürii, zhürii! Mitte jüri!

A l e v i v a n e m: Suri-muri . . . aga lehe pääl on et jüri . . . rahyas ei saa muidu aru . . . hää küll: suri-muri . . . meie jüri koosseis on järgmine . . .

P r i t s: Pardonks, kulla saksad! Mina olen ju seremooniameister siin ja ilukõneleja . . . minu õigus on ju esitada jüri koosseisu! (Kargab püsti): Igaüks jäägu oma ameti juure, härra Vesipüks, ärge tükkige vahele!

N a i s e hää l l a v a t a g a: Uih! Issand Jessuke, siin on hiired. Uih!

Hele kilkamine. Kuulda koera haukumist ja urisemist.

Kuss! Mousi! Kuss, kuss!

A l e v i v a n e m: Härra rätsepmeister! Minge rahustage iludaamesid!

R ä t s e p: Ei! Teie olete praegu vaba, ma pean kompresseerima! Minge teie ja rahustage, ma pean praegu kõnelema hakkama!

A l e v i v a n e m: Hääkül! Üks timukraatia rahva-
saadik peab ka naisi rahustama . . .

P r i t s: Et mina täna siin ilukõneleja olen, siis avan ma jüride tutvustamise oma uuima luuletusega. Mul on ilmud ka varem luuletuskogu »Võluvad Mu-
linad«! Hind 180 senti, pääladu »Rahvauniversiteet«
Tartus. Ma olen noorpoet, kes luuletab ilma rahata!

P a g a r (alt rahva seast): Rätsep, mis te niipalju
kõkutate, hakake juba valima!

P r i t s: Enne peab taigen kerkima, kui ahju pan-
nakse, härra pagar! Niisiis, kuulake mu avamise luu-
letust:

Ma seiran silmaga naiste ilu,
ja mõõdan riimidega nende võlu!
Kus eales askeldavad näitsikud,
seal mehed kõik on päitsikud!
Mis asja mere kaldal,
Mats Manniga on põõsa all!
Till pomm, till jumm-jumm-jumm!
Oh seda naiste ilu! (Kummardab.)

Alevivanem on tagasi jõudnud.

A l e v i v a n e m: Kedagi old äda! Kuntsiir kuk-
kus riulilt Kõstri õele kombeneesse, see kiljatas natike!

P r i t s (kummardab): Siis lubage esitada teist meie
jürit: maalermeister ja majadevõõpaja Vally Pintsel.
Tema on asjatundja naiste vormides ja vormidevahe-
listes suhtumistes! Tema hindab meie iludusi kõige-
päält pilusilmiga, ning hiljem ta potsib iluduskuning-
anna savisse ja teeb tast modelli, neesikese, nagu här-

ra Orava riideäri aknal, kõik kuldjuuksed peas ja hambad suus ja ...

P i n t s e l: Faktiline märkus: modelleerimine sünnib savis, aga kuju ise jäädvustatakse ehtsas eesti paekivis!

P r i t s: Ja siis see tüsedam härra siin... härra Toomas Vesipüks, tuletorkijate ninamees ja alevi vanem. Ta teeb poliidikat ja on majaomanikkude ja kapsakasvatatajate erakonnast. Tema on meie jüride jüri, see täh. jüride ninamees! Nüüd on minu ilukõnelemine läbi ja sõna on härra »Koidulehe« esitajal. (Istub oma kohale.)

K ä h a r (tõuseb): Tahaksin publikut veidi informeerida. Kõigepäält...

P a g a r (alt): Lubage üks küsimus?

K ä h a r: Olge lahked!

P a g a r: Kas see nõelarüütel Kekkadivei on ka hindamiskomisjoni liige vai?

K ä h a r: On küll!

P a g a r: Aga vot mina siis ei luba oma tütrele säääl võidelda. Kas minu tütar peab ühe rätsepa hinnata olema — ei, seda ei ole!

A l e v i v a n e m: Ei ole tähtis, kes hindab, vaid kuidas ta hindab!

P a g a r: Vai veel — iga kalossiparandaja hakkab minu tütre ilu hindama! Parem sõida juba Kaltsuküla iludusvõitlusele, seal olla homme õhtul. Seal pole ometi seda kergatsit rätseppa.

R ä t s e p: Kui teie nii väikekodanline olete, siis ütlen teile otsekohe, et ma enam selle voorimehega ei sõida, kellega teie oma taignast keret läbi alevi veate! Halleluuja!

P a g a r: Ainustki ülikonda ei lase ma teie juures enam teha — sihuke Kekkadivei!

R ä t s e p: Igatahes, väga rõõmustav ühele rätsepale! Muuseas, kui üks rätsep peaks terve eluaja ainult teiesuguse korpusele riideid tegema, siis ta varsti nälga sureks!

A l e v i v a n e m (kõlistab): Rahu, mu härrad!

P a g a r: Mis rahu? Mis minister teie sääl õige olete — õige mul ilu hindaja või mis! Vaadake kuida pumbad ja lohvid korras on! Õige mul kunstisilmadega tuuletõrjuja!

A l e v i v a n e m: Kui teie vait ei jää, ma saadan teile puhtusekomisjoni homme päev kaela!

Pagar lööb käega ja istub kohale.

K ä h a r: Ma usun, sellest ei maksa tülüküsimust teha! Ei ole tähtis ju inimese amet — vaid tema haridus ja kultuur! Ja härra rätsepmeistri kultuuri juures ei kahtle vist keegi meie seast, seda näitab ju tema »elefantne« välimus ja laitmatud maneerid!

R ä t s e p: Tänan, härra ajakirjanik! Minu seljaga seisavad vahvad rätseppade esiisad, kes maailma ajaloo kestel on ikka esirinnas võidelnud ja kulduuri tõsta aidanud! Sic transit gorilla mundris!

K ä h a r: Niisiis, teatan austatud publikule, et Uniküla iluduskuningannale kingivad: mööblivabrik »Lauatehas« reformpõhjaga voodi ja hõbeilustustega ööpoti kahele inimesele; pagariäri Koldpärk kingib Argentina nisupüülist valmistatud tordi, kaunistatud kodumaa rosinatega, riideäri Rebane Taaralinnast on lubanud kinkida iluduskuningannale puppeliinist nahtjaki ühes tarviliste lisandustega ja nuhkelidega; Narva kose ajutine valitsus on otsustanud kinkida iluduskuningannale 10 meetrit Sindi kalevit; Nordlandi tiku-

trust on lubanud kõik välgumihklid üles osta ja neist ülesseada tulevärgi kuninganna magamistuppa, Brasiilia loomadekasvataja Näm-Näm on lubanud kinkida iluduskuningannale tolmuahvi ühes kuldketiga ja puuriga, kohalik ajaleht »Ärkaja« kingib priipileti kino »Ideali« viimasesse platsi pooleteise kuu pääle, ühtlasi on võimaldatud iluduskuningannale sõit Rivierassee ja säält tagasi omal kulul! Ka on iluduskuningannal lubatud ja võimaldatud jääda Pariisi elama, pitsi- ja pudukaupluse manniks, (parandab) kui ta kaupasaab säälse äri omanikuga. Siis: meie iluduskuningannal on väga hääd väljavaated tulla Pariisis I või VII kohale ja Ameerikas võita Miss Ümberilma nime, sest »Eesti tutvustajad« on selleks kõik rattad käima pannud. — Nüüd algame iludusvõistluse tegeliku osaga. (Läheb laua taha, istub.)

A l e v i v a n e m (võtab paberi): Härra Kekkadivei? Kas daamid on valmis?

R ä t s e p (vaatab kõrvale kulisside taha): Nad on isegi närvilised juba!

A l e v i v a n e m: Nüüd palun iludusi asuda paraademarsile.

Algab muusika. Alevivanem istub. Kõikidel paberid ees, pliitsid käes. Daamid tulevad marsisammul osalt trikoodes, ja marsivad ringis. Ees pikk daam, koeraga keti otsas, mustade silmeaukudega, kahvatu näoga, pika kongis ninaga. Huuled värvitud vanapunasega. Tema järele paks ja lühem daam — tädi Koldpärk, nipsninaga, värvitud põskedega. Selle järele Lilly Koldpärk, keskmise iluga preili, blond. Siis üks punase ninaga, punase juustega ja paksu mokkaldega iludus. See on Ilus Liisa — käed kõhul, jämedad sääred ja naeratab. Daamid võimalust mööda trikoodes. Marsivad »võluvalt« kolm korda ringi, siis paremale ära, Sel ajal vaatlevad »jürid« daame, igaüks ise poosis ja ise ilma.

A l e v i v a n e m (tõuseb, paber näpus): Austatud lugupeetud publikum! Seda, mida iludaamed praegu meie silmade ees õiendasid ja marssisid, nimetatakse

kulduuriilmas ehk prantsuskeeli sehvtileerimiseks. Pärast nad sehvtileerivad igaüks üksikult jüride ihusilmade ees. See on ainult üldmuljumine. Pärast tuleb üksiksehvtileerimine ehk üksiklihvimine!

K ä h a r: Mitte sehvtileerima, vaid defileerima.

A l e v i v a n e m: Kuidas? Ma usun, et keegi keelemees ei oskaks seda sõna eestipärasemalt välja öelda kui mina. Prantsuskeeli lehvitada, eestikeeli sehvtitada. Niisiis palun ilmuda üksiklihvimisele Amanda Maasikas!

Ilmub paks daam, punetavate punnispõskedega. Rätsep hakkab askeldama.

P r i t s (»kirglikult): O, naiselik võlu! Minu kohus kui kompressaatoril on esitada iludaame üksikult, elukutse, vanaduse, vooruste ja ilu seisukohalt. Käesolev daam on auväärt vanahärra pagar Mauriizius Koldpärgi naiseõde Amanda Maasikas. Ta võitleb oma õetütre Liiliaga võidu meie iludusvõistlusel! Ehk küll preili Maasikas oma ilu viimaseil aastail asub, on tema võlu hästi alal hoidund: ta näeb välja kui hästikerkind moosipirukas! Ma katsun nüüd kui luuletaja preili Maasika ilu mõõta regivärssidega! Olge lahked! (Kummardus.)

O, muusa tõuka sõnu,
et hindaks õieti ma Teie ilu!
Te silmad nagu marjaivad,
kui rosinad, mis tordi küljes!
Te ihul püülijahu pehmus,
ja käed valatud kui martsipaanist!
Te juustel värsked saia lehkus
ja kulmukarvad tehtud kui safraanist!
Te naeratus kui avat moositoos —
ja põskedel on hapuleiva puna:
te nagu printsess kauges muinasloos
ja silmades on võlumise vina!

Küll mõnel mehel teie pärast vesi silmas —
te meeste unistus siin hallis ilmas!

P a g a r: Mis te sorite niikaua minu sugulase
kallal! Ena mul luulesikk väljas!

P r i t s: Eks nägite, kuis teie ilu mõjus: üks
vana ahven põhjast välja ujus ja sabaga lõi näkku
lutsupoisile, kes kiitis emand Ahvenat! (Vaatab alla.)
Üldiselt, preili Maasikal on santse tulemiseks esime-
sele kohale. Ta võluvõimas keha on rängalt ühen-
duses ta veetleva hingega ja hurmava maskega!

P i n t s e l: Mina omalt poolt lisan erapooletult
juure: prl. Maasikas on vormide suhtes väga har-
mooniline ja kena.

A l e v i v a n e m: Kokku võttes ütleme lühidalt:
maadam Maasikal on sama hää harmoonikas kui
pritsimeeste orgestril, kuhu osteti minu algatusel
vasikanahkne trumm.

P r i t s: Halleluuja! See on tõesti tõsi! (Toob
voodisirmi kesk lava.) Nüüd, härra Pintsell vaatab päält
ja mina mõõdan iludusi sendimeetriga. Meil on teada
Veenuse portsijoonid, seepärast võtame ka mõõdud
arvesse! Palun, preili, astuge sirmi taha!

Preili astub sirmi taha.

P r l. M a a s i k a s: Ma kardan!

P r i t s; Julgust, — võtke nüüd päälmsed rõi-
vad ära!

Mõõtjad seavad endid hakkama.

P a g a r: Ena rätsepat, nüüd hakkab naisi kat-
suma! Ära sa Manda palju käperdada lase!

P i n t s e l: Palun viisakamalt säääl all — siin ei
käperdata, vaid mõõdetakse ilu!

Rätsep mõõdab, Pintsel vaatleb, Kähär märgib tulemused paberile.

Pintsel (hüüab): Sääred — 44, päält poolt põlvi — 60.

Prl. Maasikas (kilkab): Uih! — ehehee! Ma kardan säält koledasti kõdi! Ärge katsuge!

Prits: Rahu, rahu! Ega ilu ei anna häbeneneda!

Pintsel: Kõht — 120, rind 90 ja 92, puusad —

Prl. Maasikas (kägiseb): Ehehe-hee-hee! Küll juba! Kole hell on — hirmus kõdi!

Pagar: Rätsep, mis te kõditate sää!?! .

Prits: No kes teid jälle kõditas, härra pagar? Istuge rahulikult!

Pintsel: ... puusad — 130.

Prits: Valmis! Järgmine!

Prl. Maasikas lahkub.

Alevivanem: Palun astuda jüride ette Klaara Roosipuna!

Imub daam kullininaga, pikkade mustade juustõga, pikas kitsas kleidis, kõrge rinnuga, koeraga käekõrval. Ta tuletab inimest meelde, kelle kohta öeldakse »peenike kui piitsavars«. Silmaaugud mustavad. Ta peab »siiski« jätma daami mulje, ehkki seda osa mängib mees.

Prits (kummardab publiku ja daami poole, paatosega): »Noor olla on kevadet rinna sees kanda!« Käesolev iludus on võrdlemisi noores eas. Ta sai alles 20-ne aasta eest 18 aastaseks ja pääle selle pole ta ühtegi sünnipäeva pidanud. Ta nimi on Klaara Roosipuna, köstri noorem õde, Uniküla alevi sukakuduja, kes korraldab maapreilidele dekolteelõikamise kursusi ja annab ilutikanduse eratunde. Tema juurest on paljud maaneiud oma linnahariduse saanud. Suur kriminaal-

romaanide sõber, armastab väntoreli-muusikat ja avalikku moraali. Ta on tuntud Uniküla noormeeste juures donna Klaara nime all. Läbi ja läbi elefantne iludus, pole veel kellegiga abielu lahutand!

Prl. Roosipuna: Kas minu iludusele veel midagi juure lisatakse või võin ma juba minna?

Prits: Vahest härra Pintsel, kui maalikunstnik...

Pintsel: Maalermeistril pole siin palju öelda. Kõik on juba iseenesest näha, et siin palju vaadata ei ole!

Kähar: Austatud daam donna Klaara! Kas me peame teie ilu hindamisel arvestama ka teie koeraga?

Prl. Roosipuna: Kui Mousi minu ilule midagi võib juure lisada, siis palun väga!

Jonny (alt): Võiks ilu hindamisel ka arvesse võtta dekoltee, ihupesu ja kingade läige!

Alevivanem: Palun rahu! Palun asuda preili mõõtmisele!

Prl. Roosipuna (naljaka häälega): Mina olen vooruslik naisterahvas ja mehe kätt mina enda ligi ei lase! Phuih! Kui tahate minu ilu vahutada, siis vahtige eemalt! Mina mõõta ega katsuda ei lase! Võõraste ees veel päälegi!

Alevivanem: Eks siis minge karderoobesse, säääl nagu udusem ümberringi, härra Pintsel tuleb mõõtma!

Prl. Roosipuna: Olgu siis kõrvalises kohas kuida on!

Prits: Mina lähen ka ühes! Olge lahked, karderoobes on üsna hämar ja kodune!

Lähevad kõik kolm kõrvale.

Alevivanem: Järgmine iludaame! Liilia Koldpärk!

Liilia astub ette.

Kähär (ette astudes, rätsepa osas): Austatud Uniküla publik! Siin näete endi ees tüübilist põhjamaa iludust: siniste silmadega ja kuldsete lokkidega Eeva tütart! Teda nähes unustavad isegi lõunamaa presidendid suud lahti ja ei paku oma proudäle tooli! Preili Liilia Koldpärk on eesti neiu tüübiline tüüp ja meie tüübi tüübiline ilu! (Kummardab, lõpetab.)

Alevivanem (koduselt): Preili Koldpärk on oma isa tütar, pagari tütar, ainus tütar! Lõpetas hiljuti küünteharimise ja iluravimise kursused!

Prits (kes vahepääl tagasi jõudnud): No kuulge, härra Vesipüks! Kas teie olete kompresssaator või mina? (Kargab oma ossa.) Niisiis! Kui tuletõrje avab naise ilu bareljeefid, siis luuleprohvet Prits Kekkadivei laseb naiste ilusaid asjakesi särada aupaistuses!

Pagar: Härra Kekkadivei! Avaldage maakeeles ja lühemalt!

Prits: Püüan, härra pekker!

Pagar: Teie vahite liiga palju naisi!

Prits: Härra Vesipüks! Ütelge, et see kringlimeister kord vaikiks sääl!

Kähär: Härra Kekkadivei, palun jääge kord rahule ja asuge asja juurde!

Prits: Härra sulerüütel! Te näete, see vana karvane eluproosa sääl all rüvetab minu ilukõnesid!

Liilia: Jumalapärast, kas ei saaks rutemini — ma higistan juba hirmsal kombel! (Lõdiseb: prr!)

P a g a r: Lilly! Pane botikmantel selga! Mis sa külmetad omaküla onkude ees!

P r i t s: Kuss! Ilmarahvas! Ma hakkan luulet lajatama (poseerib):

O, kaunis preili Koldpärk,
te silmad nagu tulevärk,
ja käed kui sinililled!
Ja lilledel on küüned.
Te otsal ilukuninganna märk
ja huuled magusad kui mesikärg,
Te päris eht Susanna,
ma laulan Hosianna!

J o n n y (alt): Rätsep! Ma kutsun teid kahevõitlusele! Homme saadan teile labakinda ja tunahomme võitleme pritsimaja kuuris!

P a g a r: No mis teie, noorsant, ike tolmutate siin vahele ja kekslete! Las rätsep kiidab minu tütre ilu, las ilmarahvas ka kuulab!

J o n n y: Ega ma veel teie laulatatud väimees pole, et teil minuga asja!

A l e v i v a n e m (kõlistab aisakella): Rahu, silentsikum! Preili Koldpärk, astuge sirmi taha!

L i i l i a: Las härra »Koidulehe« esitaja tuleb ise mind mõõtma; mina rätsepat oma ligi ei lase!

A l e v i v a n e m: Härra rätsepmeister Kekkadivei on valitud jüride poolt iludaamede vormide mõõtjaks. Tema oskab hästi mõõdupaelaga ümber käia.

L i i l i a: Ei! Ma ei salli härra Kekkadiveid!

K ä h a r: Hääküll, preili! Ma mõõdan teie vormid. Andke sentimeeter! (Mõõtes ja kohe paberile märkides.) Pikkus — puusad — sääred — kõht — rinnad — kael —

Telefon heliseb. Kähär ruttab telefoni juure. Liilia läheb kõrvale.

K ä h a r (toru võttes): Hallo! Ah, Uniküla alevivalitsuse perekonnaseisu-ametnik. Siin ajakirjanik Kähär. Kuidas? Jah, »Koidulehe« esitaja. — Mis? Uniküla alevis pole enam ühtegi abielulist naist! Kõik alevi uaised on lahutuspalved sisse annud! Tore! Ma kõlistan kohe toimetusse! Sensatsioon! Mis? Ah iludusvõistluse tagajärjel — tahavad kõik iluduskuningannaks saada — mis? Kardate moraali langust? Pole viga. Kahe nädala pärast on nad jälle kodus tagasi! Täna väga! Hääd tervit! (Kõlistab ära. Kõlistab uuesti.) Keskaam! Lubage »Koidulehe« toimetus. Hallo! »Koidulehe«, jah? Välgteade! Unikülas iludusvõistluse puhul näiline abielutruuduse langus — naised on huvitatud iludusvõistlusest! Hoidke ruumi! Rasvaste tähtedega trükkida I. leheküljele! — Kuidas? Ah kuidas muidu läheb? Iludusvõistlus on täies hoos — publik aplodeerib mis hirmus, iludusvõistlejad on vaimustuses. Zürii teotseb asjalikult ja õiglaselt. Praegu on meil vormide mõõtmine. Ah, kas zürii koosseisus muutust on? Kingsep Tuhvel puudub — muidu on kõik siin! Härra alevivanem istub oma autoriteetse olemisega keskel laua taga —

A l e v i v a n e m (tõuseb ja kummardab telefoni poole): Väga rõõmustav!

K ä h a r: — härra rätsepmeister Kekkadivei on meil konferansjeeks ja ilukõnelejaks ja vormide mõõtjaks —

R ä t s e p (kummardab koomiliselt telefoni poole): Eriti rõõmustav! Tervitage härra peatoimetajat minu poolt!

K ä h a r: — härra Kekkadivei saadab tuhat tervit teile, härra sheff! — siis: maalermeister Pintsel hindab naisi oma kunstnikusilmadega —

P i n t s e l (noogutab üleolevalt pääga telefoni suunas):
Pole viga! Läheb korda!

K ä h a r : — Muuseas, publik plaksutab maruliselt iga näitsikut! — Lõpetan, meil on pooleli! Nägemiseni, ma tulen kohe pääle lõppu andmetega! (Kõlistab ära.)

A l e v i v a n e m : Aga härra Kähär? Mis sääl pereametis siis lahti oli? Ei saand hästi aru?

K ä h a r : Uniküla on lage abielunaistest! Kõik on lahkumispalved sisse annud!

A l e v i v a n e m : Tohoh sõge säh! Nõnna kõhe tundmus lööb keresse! Viimati minu provva löi ka kodus ribolutsiooni lahti! All teist näha ei olnud ja — oli teine juba teist päeva kolmat moodi!

K ä h a r : Härra president! Meie jätkame iludusvõistlust, palun asja juure!

A l e v i v a n e m (magnsollaka näoga): Kuda sa ike tegutsed ja naabri maja kustutad, kui omal tuli otse uluaugust välja lõõskab! Mõõda teiste naiste ümarusi, aga oma vanamoor on ümmargusem — veereb nina alt minema! Mul oli ammugi sihuke lese tundmus!

P a g a r : Las lendab! Kosige uus siit iludamede hulgast — vaadake järel, kes kõige ilusamaks tehakse, napsake see omale!

A l e v i v a n e m : Pagan teab — aga omaga nagu ikke harjund. Uuel võõrad mõõdud ja teised tahtmised ja kõik...

P a g a r : Mis sa Toomas kõkutad, kuhu see eit siis jookseb!

A l e v i v a n e m : Tea kedagi, on ennegi jooksupistnud eitesid nähtud. Kõigeparem on nüüd minu

arvates lohvi ots oma tulepesa poole pöörata, ehk saab veel eide redust kätte. (Tahab tõusta ja ära minna.)

P r i t s: Härra Vesipüks, teie vettind abielupüksid niikuinii enam tuld ei võta — kuhu te ikke jooksete? Valime ike ilukeisirinna ära enne!

A l e v i v a n e m (kõheldes, peatudes): Kui ma teaks, mis mu proua kodus teeb!?

Lava taga tekib kõnekõmin.

A l e v i v a n e m: Ohoh! Nagu Matilde hääl oli kuulda! (Läheb lava taha.) Puha naiste kõma ja kära!

H ä ä l e d l a v a t a g a: Laske meid ka iludusvõistlusele! Kõik alevi naised! Laske meid lavale!

A l e v i v a n e m: Austatud perenaised ja pereprouad! Palun rahu! (Tuleb lavale.) Maailmatu kari naisi on seltsimaja tagavaraukse lahti murdnud ja trügivad vägisi püünele! Litsuvad iluvõitlusele!

K ä h a r (tõuseb ja läheb lava taha): Austatud Uniküla abieludaamid! Iludusvõistluse sisseandmise tähtpäev on möödas. Päälegi ei ole lubatud abielunaistel võistlusele ilmuda!

J ä m e n a i s h ä ä l (pahaselt): Või siis plikuskid üksi pääsevad iluvõistlusele; kas mehenaine ei taha ilus olla või mes? Ena mul asjamehi väljas!

K ä h a r: Palun lahkuda, mu daamid! Meil on vähe aega!

N a i s h ä ä l: Või siis perenaisi ei lastagi oma iluga võitlema. Ah, siis meie mehed tulevad siia võõraid plikuskid vahtima ja oma naine jäetakse ahju taha!

K ä h a r: See on igaühe eraasi, kas ta vahib oma naist või võõrast plikat!

N a i s h ä ä l: Aga vot! Meie ei olegi enam abi-
elus oma meestega — käisime alevivalitsuses lahti-
registreerimas...

K ä h a r: Tean juba kõik. Siiski olete käesole-
vale võistlusele hiljaks jäänd!

N a i s h ä ä l: Naised! Lähme turuplatsile ja
peame ühe kange naismiitingu maha! Meie protes-
teerime meeste ülivõimu vastu ja kuulutame välja
kaitseseisukorra! Meie hakkame lihtsalt mässama
ja lööme terve Uniküla nässu kõige meheraasu-
kestega!

Ü h e p e r e n a i s e h ä ä l (kartlikult): Tea, Maali,
ühtigi — kui läheks õite koju tagasi... mul jäi kapsa-
pudru keema... kõrbeeb viimati põhja... vanamees
tuleb koju ja...

A l e v i v a n e m: Katsu, et sa koju saad! Või
siin avalikult kohe mässama!

N a i s h ä ä l: Lähme aga turule ja hakkame
mässama!

Naised lahkuvad mõmisedes lavalt. Kähar tuleb tagasi.

A l e v i v a n e m: Ma olen kohe päris närvöös!
Pea on segamini kui seapesa! Tea kui kuulutaks
õige vaheaja. Võtaks veidi rahustust.

K ä h a r: Ei saa! Üks iludus meil veel mõõt-
mata ja vaatamata!

P r i t s: Mis te, härra Vesipüks, nõnda kihelete
ja närvitsete?

A l e v i v a n e m: Hää küll! — Liisa Ilus! Palun
ilmuda sehvtileerimisele jüri palge ette!

Tuleb Liisa Ilus. Rätik peas, pesunaise tüüp.

P r i t s (deklameerib): Teie ees seisab Ilus Liisa! See naisterahvas kuulub kodukanade liiki, kes kunagi pesalt ära ei lenda. Kui ta mehele saab, siis on ta oma mehe truu naine. Ta on niisuguste meeste unistus, kes armastavad pehmet pesa ja kes ise ka üleüldse väga pehmed on. Preili Liisa Ilus on Uniküla alevi ihupuhtuse naiskomissar — ta peab nimelt numbrisauna Mudaoja kaldal, sääl aptiigi karjamaa taga!

P i n t s e l: Üks maaliline eksemplar, keda kerge maalida värnitsavärviga takusele lõuendile!

A l e v i v a n e m: Härra Kekkadivei! Võtke mõõdupael ja mõõtke Ilus Liisa ära. Preili, astuge sirmi taha.

L i i s a (edvistab, naerab): Eheh-eheh! Kõk-kõk-kõk! Ma kardan küljepäält koledasti kõdi!

R ä t s e p: Ma panen omale kindad kätte, siis on pehmem. (Paneb valged kindad kätte.) Tulge nüüd!

Liisa läheb-koomiliselt edvistades ja »kõdikartmise« liigutusi tehes sirmi taha.

R ä t s e p (hakkab mõõtma): Pikkus — sääred — puusad —

L i i s a (naerab ja kilkab heledalt): Äрге sinna kätt pange — kole kõdi on — eheheh —! (Kilkab ja jookseb lava taha.) Ei mina ei suuda enam kannatada!

P r i t s: Lendas minema! Puusad jäid mõõtmata!

A l e v i v a n e m: Las leikab! Aitab sellestki — mõned mõõdud on ikka käes. — Sellega kuulutan siis sehvtileerimise lõpetatuks.

P i n t s e l: Härra alevivanem! Palun sõna!

A l e v i v a n e m: Olge aga lahked!

P i n t s e l: Nüüd on iludaamed mõõdetud ja järelekatsutud! Aga nüüd oleks vaja näha ka, kuda preilid mõistavad oma keha ilusaid vormisid liigutada ja hõljutada, nii tantsumoodi või kuda tahes... (Teeb ise naljakaid liigutusi käte ja kehaga, à la »surev luik«.)

P r i t s: Ja mina teen ettepaneku, et iludaamed pääle liigutamisevõistlust ka edvistaksid ja püüaksid oma näolapiga meeste vere keema ajada. Üks edvistamisevõistlus või nõidumise turniir!

A l e v i v a n e m: See tähendab maakeeles ekutamise, sekutamise ja mekutamise võistlus! Minugi pärast — jüride tahtmine on püha! Palun daamed — liigutama ja edvistama!

Kostab muusika. Daamid ilmuvad ja väänlevad — tantsivad igaüks oma tüübile vastavalt. Tants peab olema koomiline. Tantsu lõppedes

A l e v i v a n e m: Nüüd palun edvistada ja mekuteerida!

Daamid sammuvad ükshaaval »jüride« eest läbi ja edvistavad, kuidas keegi oskab. Tants ja edvistamine peab kujunema värvirikkaks naljanumbriks.

J o n n y (alt): Aga hale!

A l e v i v a n e m (kõlistab): Suu pidada!

J o n n y: Küll on see meieaja noorsugu hukas — puha patu seeme!

A l e v i v a n e m: Silentsikum publikum! Rahu!
(Kõlistab.)

K ä h a r: Nüüd asub zürri iluduskuninganna valimisele!

A l e v i v a n e m (kõlistab kolm korda): Tähelepanu! Kuulutan jüride istumise äärmiselt kinniseks. Jürid lähevad einelaua ruumi üksikkambrisse. Valimine sünnib kinniste uste taga...

Jonny: Ja lahtiste pudelite ees!

Alvevanem: Rahu, rahu! Kuulutame poole-
tunnilise vaheaja. Publikum jõuab sel ajal ühtlasi
õhtusöögi ära süüa.

Pagar: Nüüd kodus külmad toidud! Naised
kõik mässumiitingul!

Alvevanem (kõlistab): Vaheaeg!

Eesriie

langeb »jõnksude« kaupa.

II vaatus.

Dekoratsioon endine.

Pääle kolmandat kella kerkib eesriie aeglaselt rebituna. Lava on tühi. Vasakul ja paremal ees toolid iludustele. Mõned pikad minutid vaikust.

P a g a r (alt, kärsitult): Tohoo sõge! Püüne tühi kui kerik jutluse ajal!

J o n n y (alt): Kunstiteatrid ja rahvaülikoolid on ikka tühjad.

P a g a r: Kuhu need jürid siis kõik on aurand — mässavad iludaamedega karderoobes!

J o n n y: Naistenäitus on vesine-mage, kui kilone sai!

P a g a r: Hei, teie sää! Ega siis siin ootamisevõistlus pole!?

Lava keskele venib aeglaselt-kohmetult eesriide »tõmbaja« Jüri Mökats.

M ö k a t s (köhatab, räägib kõva häälega, aeglaselt, hääldades »r« häälikut põrisevalt): Mina olen iluvõitluse vahe-teki kergitaja. Mina olen ka komisjonihärrade kam-past. Ega rahvas ei pahanda, et ma teki üles kergitasin — vaheaeg sai täis ja...

P a g a r: Kus jürid on?

M ö k a t s : Messe? Kus see mürin on? Ma ei kuule hästi! (Asetab käe kõrva äärde.)

P a g a r (karjub): Kus jürid on?

M ö k a t s : Ah Jüri, vai? Jüri neh! Mind hoi-gatasse Jüriss, jah!

J o n n y : Ohohohoo! Kurt on tekikergitaja ja pime on jüride president!

M ö k a t s : Ei tea, kudas rahvas arvab, kas la-seks teki uuesti alla vai, messe? — Mõh?? Härrasid ei ole veel üles tulnud!

Riiukad vaidlushääled lava taga.

P a g a r (Mökatsile): Minge aga jälle tekki kergi-tama, jürid juba tulevad!

M ö k a t s (vahib hädise näoga nõutult ringi. »Jüride« hääled liginevad. Mökats näeb kulisside vahelt alevivanema kogu ja vajub kiiresti vasakule tagasi): Neneh! Juba komesjonihärrad tulevad . . .

A l e v i v a n e m a (hää!): Mina rotesteerin ja mud-ku mina aga rotesteerin selle valimise vastu! Vot mina aga oma häält ei anna, kas või terve Uniküla põlegu!

P r i t s (kõvasti): Seni kui minu nimi linnarätsep Prits Kekkadivei on, ei tohi see daame ilukuningan-naks saada!

Tulevad nähtavale. Mehed on õlle mõju all, kõigil »kilgid« pääs. Kuid siinkohal ei tohiks liialdada, nad on vaid kergelt purjus.

A l e v i v a n e m : Vaata, rätsep, teie ärge hõisa-ke nii kõvasti sekka! Minu nimi on jälle Toomas Vesipüks ja niikaua (uhkelt) kui mina oma lohvi- ja pritsiasjandust jõuan kõrgel hoida, ei luba mina vot seda, et . . .

Pintsel: Teil, härra Vesipüks, pole ju kuntsi-
list mekki üleüldse . . .

Alevivanem: Teie, härra Pintsel, oskate
vaid maju võõbata ja seinu tapetseerida, aga naisi
takseerida on hoopis teine värk . . .

Kähär: Mu härrad, ma küll väga kaugele ei
näe, aga minu tundmused ütlevad, et meie oleme juba
tema majesteedi publiku ees . . .

Alevivanem (vaatab järsku rahva poole): Vahe-
tekk on juba ülestõmmatud jah — püünemulk on lahti
kui ilmavärav. Eks va Mökatsi Jüri tõmmand jälle
vara teki üles. (Näitab näpuga Jürile.)

Kähär: Härrad ilukohtunikud, palun asja juurde!

Kõik tulevad ette. Vaidluste juures minnakse päris äge-
daks, jalutatakse närviliselt, mõnikord peaaegu kokku minemas.

Alevivanem (publikule): Austatud publikum!
Jürid higistasid all kaks tundi, aga otsusele ei jõutud!
Et publikumil mitte igav ei hakkaks, siis meie vaid-
leme nüüd rahva nina all! Me toimetame rahvakul-
duuri avalikult!

Prits (ikka veel riiu meeleolus): Mina palun sõna
enne hääletamist! (Jalutab närviliselt käed seljal.)

Alevivanem (ägedalt): Praegu ei saa! — Aus-
tatud iludaamed, palun tulla jälle jüride palge ette!
Istuge oma ilusate istumistega meie autoolidele!

Iludused ilmuvad, nüüd juba toalettid, tehes publikule ja
»jüridele« saamatud-naljaka reveransid.

Prits (ikka jalutades): Palun sõna, härra Vesi-
püks, palun sõna! Muidu võtan ise!

Alevivanem: Ei saa praegu! Mina kõnelen
enne! — Härrad jürid, kes te isamaa huvides naisi

vahite ja takseerite — meie rahva tuleviku nimel palun anda omad hääled kõik sellele iludusele, keda mina puhvetis soovitasin. Ainult selle daame kehämõõdud ja ilumuhvikesed viivad meie ihukultuuri ja vaimurikkuse euroopasse maailmarahvale imetlemiseks . . .

Prits (kõvasti, norivalt): Palun sõna! — Härra pritsipresident, teie daame ei suuda esitada väljamaal eesti naise ihu. Miks saata väljamaale »tulepuid«, kui meil matsakaid ja ümaraid küllalt on . . .

Kähar: Härra Kekkadivei, tagasihoidlikumalt. Daamid võivad pahaks panna!

Prits (ägedalt): Mis see härra Vesipüks seletab siis siin oma daamega!

Alevivanem. Sihukesi daamesid, nagu rätsepa liibe, on väljamaal igas vürtsipoes!

Prits: Teie kodanlised silmad on sedavõrd rasvas, et teie ei oskagi ilu hinnata!

Pintsel: Palun sõna!

Alevivanem (tõuseb, läheb rätsepa poole): Härra Kekkadivei, ma võtan teid vastutusele! Kelle silmad on rasvas, ah?!

Pintsel: Palun sõna!

Kähar: Rahu! Palun viisakamalt!

Alevivanem (võtab rätsepal rinnust kinni): Kelle silmad on rasvas, ah?!

Prits: Möldri Leenu kirjul seal! — Käpad! (Raputab alevivanema enese küljest, rusikas õieli.)

Kähar: Rahu! Ma kutsun politsei!

Pagar: Ära jäta, Toomas! Anna säru! Ahahaa!

Jonny: Tooge tuletõrje prits ja laske vett vahele!

Pintsel: Palun sõna!

Kähar: Rahu!

Mehed rahunevad. Alevivanem läheb urisedes kohale, rätsep kohendab rapateid ja lipsu.

Alevivanem: Sihuke niidisikutaja, või minu silmad on rasvas!

Prits: Vaata tuletorkijat, või käpad külge! Poleks ma mitte haritud inimene, siis ma oleks kihutanud paar täit vasta — aga ma ei taha oma haridust rikkuda!

Pintsel: Palun sõna!

Alevivanem (ägedalt): No laske tulla!

Pintsel: Et meil iluduse võtlus niipea ei lõpe, siis ma märgiksin iga näitsiku numbriga — siis me saame üksteisest aru, ilma et me nimetaksime preili nime. (Annab paberilehed teistele.)

Prits: See on tõesti kena! Mina pooldan ka numbrisüsteemi! Siis näitsikutel pole kena, kui me neid vaimliselt sõelume ja sorime!

Jonny: Sarvenumber või nii! Eehehee!

Prits: Noormees, te olete vist Haridusseltsi poolt palgatud sinna alla lobisema!

Jonny: Kas iludaamide hambad on ka järele vaadatud?

Alevivanem: Noorsant, seda tehakse laadal hobusevahetamisel!

Prits: Avalikku arvamist ja meie rahvus- ja tōukultuuri esindamist väljamaal silmaspidades, palun sõeluda veel iludusi igat kanti ja alles siis otsustada, kes peab tulema Unikūla iluduskuningannaks!

Alevivanem: Sedapuhku peame ikke ka silmaspidama, et me inimese välispidist ilu üksi arvesse ei võta. Me peame üht naist hindama mitmet moodi: tema näoilu, tema naeratust, tema puusade ilu, tema űlakere ilu, siis ka tema riiete ilu. Selles suhtes on preili I kõige ilusam! Kõik hääled temale!

Prits: Sellepärast te teda hindate, et ta teile näitas hiljuti hispaania kanamunade ilu ja 10 naela või ilu! See oli nii omavahel öeldud, muuseas!

Alevivanem: Mis te selle all mõtlete — arvate, et ma altkäe maksu võtan, või riigivargust edendan!

Prits: Ma pole sellest uneski näind, et teie aususes kahelda, aga mõnikord on munad päris ilusad asjad!

Alevivanem: Kui teie oma nõogutamist ei jäta, härra Kekkadivei, siis mina korraldan teie maja juures iga päeva tagant pritsimise manöövri, nii et teie räästad alatasa tilguvad selget sauepori!

Rätsep: Mina, iludusvõistluse kompressaa-
tor ja ilukõneleja, palun teid oma lohviga siin mitte niipalju õiendada! Kas teie lõpetasite?

Alevivanem (pahaselt): Muidugi! Kui teie enam edasi ei õmble oma singeriga, siis mina olen ka vait!

Prits: Nüüd võtan mina, härra Frits Kekka-
divei, sõna ja palun kuulata! Daam II on otsekui

hällist saadik omavahel öeldud paras Uniküla iluduskuningannaks! (Shestikuleerib keskel.)

Alevivanem: Nojah, teie liibe, keda te kosite 10 aasta pärast!

Prits: Palun taltsutada oma magusat suuvärki, muidu ma salvan teid hellast kohast oma vaimudoga! — Niisiis, daam II-sel on kõigepäält arenend ja sale kehaehitus. Ta puusade, sääрте, labajalgade ja kedreluude ümbermõõt on väga lähedane Veenu-sele. Teiseks, kogu selle daami üksikasjad õhetavad otse ilutuld, ja tema silmade vaade (tundmusisse sattudes) on kui kaks hämarat lakaluuki, mille taga värsketel heintel magavad noored ja prisked tpsid! Ta näonahk on kui »Kave« shokolaad, nagu oleks ta pärit säält vabrikust. Ta juuksed on kui Sulamithi pehme ihu ja lõhnavad kui roosiaiad selgete allikate lähedal. Ja ta hing on otse võrratu, nagu »Maarahva ajalehe« joonealune romaan!

Alevivanem: See on kalendrisava luule puha!

Prits: Igatahes õilsam kui teie potipõllumeeste »ealekandja«.

Pintsel: Palun sõna! Mina pooldan daam IV-ndat! Teie, austatud jürid, olete nähtavasti kahe silma vahele jätnud ta keha vormid! Eriti ta seljaguseid proportsioone, puusade ja kõhu vetruvust! Ma kujutan teile seda daami kunsti seisukohast: ta nagu on kui täiskuu, ta keskkeha on elevandiluust, mida kannavad kaks jalga, mis algavad kõhu lähedalt ja lõpevad suure varba juures. Ta on otsekui Mona Lisa või donna Dulcinea! Kõik hääled temale! (Istub tähtsa näoga.)

Prits: Härra maalermeister. teie saate sellelt daamilt igatahes vaimlist ja kehalist stipendiumi!

Pintsel: Ärge ärritage! Homses »Koidulehes« ilmub karikatuur härra Lükkadivei armuseiklustest!

Alevivanem: Härra Kähär, kas teie ka mõnele kiitust lajatate?

Kähär: Ei, mina jään sinisilmalise ja blondjuukselise iluduse juure ilma kiidulauludeta ja nõuan kategooriliselt, et ta iluduskuningannaks valitaks! Hääletusele, härra alevivanem!

Alevivanem: Kes on selle poolt, et meie hakkaksime hääletama iluduskeiserinnat?

Ühtki kätt ei tõuse pääle Kähari oma.

Kähär: »Koidulehe« nimel palun vastata, härra rätsepmeister Kekkadivei, miks teie ei soovi hääletama hakata?

Prits: Sellepärast, et meie iluvaidlused läksid lahku ja ma kardan, minu madonna jääb sedaviisi vähemusse. Ma tahaksin veel südameid võita!

Kähär: Ja teie, härra Pintsel?

Pintsel: Ma kardan sedasama. Ma tahaksin veel jüridele auku pähe rääkida!

Kähär: Ja teie, härra Vesipüks?

Alevivanem: Kardan sedasama! Kui minu madonnat ei valita keiserinnaks, mis ma siis oma suuvärgikulutamisest ja rähklemisest olen saanud!

Kähär: No aga siis me ei saagi teab milla iluduskuningannat valida!

Prits: Ma teen veel ühe viimase ettepaneku!

Alevivanem: Teie ettepanekud on kõik teie kasuks!

Prits: Et nüüd sääl Ameerikas Ollivoodis on kangesti ilusate tiibade puudus, ja et elifilm on kangesti läbilöönd, siis las iludaamed laulavad meile ka midagi. Ehk saame miss Uniküla kuidagi sinna Ollivoodi sokutada! Vot oleks kange reklaam ja tõmbenumber!

Alevivanem: Ega sel ettepanekul viga ei ole! Mina teen veel ühe järelepaneku: näitsikud, kes hästi laulavad, võivad siis gramavonni platedesse sisse laulda ja sellega omale igapäevast leiba teenida!

Pintsel: Ja tuletõrje oberette vajab ka häid lauljaid! Seni on laulnud Muruaugu Mihkel esimest diiskanti!

Jonny (alt): Oleks huvitav siinsamas korraldada ka klatshijuttude ja söimamisevõistlused naistele! Siis saaksime naistest igapidi täieliku pildi!

Käär: Noorhärja massi hulgast! Need kuuluvad naissoo õrnuste hulka, selle lavale toomine oleks labane ja maitsetu!

Alevivanem: Kes on rätsepa ettepaneku poolt?

Kõik tõstavad käed.

Alevivanem: Austatud daamid, palun siis esitada endid ka laulu ja muusika seisukohalt!

Rahulolematuse sosin daamide ridades.

Mõni daamest: Meie pole ju midagi ette valmistand!

Prits: Ükstapuha, siin omavahel öeldud, ei ole ju tähtis, mida te laulate! Mõni laul on ikke kogemata kuskilt meeles jäänd!

Daamid kõhelevad, ükski ei julge välja astuda.

Liilia: Protesteerin! Seda ei ole ju ette nähtud!

Prits: Austatud daam, seda ei olnud küll ette nähtud, aga see sai alles praegu nähtud! No laulge mõni »Miks kohised sa meri, nii hirmsas lainetes« või »Valusad on armu haavad« ...

Liisa: Mul ei ole üldse laulu häält!

Prits: Seda parem! Siis te kuulake päält!

Alevivanem: Palun, ilukeiserinna nimel! Preili Maasikas, algage!

Prl. Maasikas astub ette. Kummardus.

Prl. Maasikas: Ei tule äkki kedagi meele! Ah so, ma laulan »Omas noores lapsepõlves«! (Võib ka muud kohapääl tuntud lööklaulu tarvitada.) Kes mulle annaks hääle kätte?

Jonny: Tuletõrje trummilööja!

Alevivanem ja Kähar vaatavad vihaselt alla.

Prits: Plekkorkester oli hiljuti püüne taga. Ma vaatan kohe! (Läheb taha ja tuleb tagasi.) Kahjuks kont-rabass on üksi veel siin!

Alevivanem (hüüab tahapoole): Hei, Aadu, võta »Altekameraadist« üks ülemine eli!

Lava taga jäme bassihääl. Võib ka olla autopasun.

Prl. Maasikas (proovib häält): Laa-laa! Sain juba kätte! (Hakkab »kirikulise« häälega laulma, heledalt, paistudes.)

Laulu lõppedes »jürid« plaksutavad tormiliselt.

Alevivanem: Preili Klaara Roosipuna!

Astub ette Klaara Roosipuna.

Prits: Preili Klaara Roosipuna on õppind Haapsalu konservatooriumis ja laulu alal tuntud kui koloratuur alt!

Klaara laulab heleda häälega »Mäe otsas kalju lossis jne.« või muud.

Kõik: Bravo! (Plaksutavad.)

Alevivanem: Preili Liilia Koldpärk!

Liilia: Mina protesteerin! Ega siin pole »Uue-muise« teatri kooriliikmete vastuvõtmine, et karjuma ka pannakse!

Alevivanem: Hää n'd küll! Kui rotesteerite, siis rotesteerige!

Liilia: Päriskilpla! Mina lähen siit minema ja võtan tagasi oma kandidatuuri!

Jonny: Liilia, varsti on Tallinnas jälle iludusvõistlus, mine sinna!

Liilia: Lähen aga jah!

Jonny: Viimati saad Pariisis mõne liikuva riidenagi koha kuskil moeäris!

Pagar: Liilia, jää paigale! Minu kallid tort on kaalul!

Liilia jääb.

Prits: Küll ollakse siin Unikülas väikekodanlised! Saadetakse tütreid iluvõistlusele ja antakse tordikarp kaasa!

Pagar: Igatahes, kui minu tütar keiserinnaks ei saa, mina tordi ise ära sünn!

Alevivanem: Rahu, härra pagar! See mõni nael kartulijahu ees või taga!

Pagar: Liilia, laula aga ära!

Liilia laulab mossis näoga »O, donna Klaara!« või muud. Kõik plaksutavad.

Alevivanem: Päris kena hää! See kuluks sokutada »Vanemuise« ooperisse!

Jonny: Parem sokutage ta Theodor Ahvena elifilmi!

Kähar: Nüüd siis võime valimistega algust teha! (Annab sedelid »jüridele«.) Missugune iludus rohkem hääli saab, see on miss Uniküla.

Hääletamine sedelitega. Sedelid pannakse tuletõrje kiivrisse.

Alevivanem (segab käega sedeleid): No, kaeme perra! (Loeb hääli.) Oh sa vistrikuvillem küll — iga daam on saanud ainult ühe hääle! No mis sa nüüd tahad teha?

Kähar: Palun uuesti hääletada!

Hääletavad uuesti.

Alevivanem (loeb hääled): Nüüd on jälle hääled pooleks langend. Kaks daami on saanud kumbki kaks häält!

Prits: Protesteerin!

Alevivanem: Mis asja te rotetesteerite? Kellega te rotsessite?

Pintsel: Palun uuesti hääletada!

Kähar: Et häälte poolekslangemist ära hoida, siis palun publiku hulgast härra Koldpärki üles tulla ja hääletusest osa võtta!

Iludused: Protesteerime! Koldpärk on Lilly isa!

Kähar: Vot, on jälle häda!

Alevivanem: Õigus jah, korrat! Meid on ju neli ja neli annab kahele jagada! Ja küll mina mõtlesin, kuda need hääled õmeti võisid pooleks minna!

Prits: Kutsume eesriide kergitaja viiendaks. Hei, Jüri Mökats! Tulge siia!

Jüri (tuleb): Ah, mina või? Mõh?

Alevivanem (karjub talle kõrva): Teie jah! Vaadake teie ka kord iludaamed läbi ja siis ütelge mulle kõrva sisse, misuke teile kõige rohkem meeldib! Meil on siin ühte häält hädasti vaja.

Jüri (pühib suud ja vahib magus-totaka näoga daame): Et mihuke mulle kõige rohkem meeldib või nii? Ehee! Eks härrad ise tea! Mina, vanapoiss, suurt enam ilu nüüd hindan või kedagi — minul on vaid tähtis ühe preilna lahkus ja vastutulelikkus!

Liilia: Phuih! Mina lähen!

Liilia lahkub lavalt.

Alevivanem: Liilia Koldpärk lasi jalga! Sekretär, protokollige!

Pagar: See on skandaal! Ime, et te korstnapühkijaid püünele ei vedand! Protesteerin!

Kähar: Hääletusele!

Alevivanem: Noh, Jüri Mökats, ütle mulle kõrva sisse, kes sulle kõige rohkem meeldib! (Ulatab kõrva Jüri lähedale.)

Jüri: Ei, mina kirjutan oma otsuse paberile!
Andke aga mulle ka paber! — Messe?

Antakse paber.

Alevivanem (hääli lugedes, rõõmsalt): Tohohoo! —
pirakas! Sellega — on — valitud — iluduskunin-
gannaks —

Prits: Protesteerin! Protesteerin!

Alevivanem: Eblakas ikke — mis te rotes-
teerite?!

Prits (nagu süte pääl): Ma näen juba teie näost,
kes on valitud! (Kõvasti.) Protesteerin!

Kähär: Kuulake ometi enne, ärge segage!

Alevivanem: Ilukeiserinnaks on valitud maa-
dam preili Maasikas!

Pintsil: Mina ka protesteerin!

Kähär: Kaks ei protesteeril!

Prits: Jüri, tekitõmbaja — kas teie ka pro-
testeerite?

Jüri: Mõh? Protestandid või? Mina pooldan
jah protestante!

Prits: Uued valimised!

Prl. Maasikas: Protesteerin!

Kähär: Nüüd ütlen mina oma lõpusõna! Nüüd-
ne uuesti valimine saab olema lõpulik! Muidu määrän
»Koidulehe« nimel uue zhürii koosseisu!

Alevivanem: Hääküll! Palun veel kord
hääletada!

Kõik võtavad paberilehed ja kirjutavad.

Alevivanem (loeb tagajärgi. Mossis): Härra Kähar! Kuulutage teie tagajärjed välja! Minu südamel on päris sant tunne!

Kähar: Lugupeetud Uniküla publikum! Käes olevaga on mul au teatada, et Uniküla iluduskuningannaks on valitud Klaara Roosipuna! Miss Uniküla 1931 seisab teie ees täies võluvuses!

Käteplagin. Jüri Mökats plaksutab kõige rohkem.

Prits (on pööraselt rõõmus ja keksleb elegantselt kui noor kukk): Vivat, vivat! Elagu Miss Uniküla!

Klaara on püsti tõusnud.

Kähar: Et ainult kaks iluduskandidaati üle on jäänd, siis kuulutan need ilma valimata »Koidulehe« nimel näitsikuteks Miss Unikülale!

Alevivanem: Võiks ehk siiski valida, oleks nagu kindlam! Saaks mõnele teisele ka südamevalu natuke!

Kähar: Mida siin siis valida, kaks neid ongi — ja kaks on meil vaja!

Alevivanem: Tõsi jah! Jällegi õigus!

Kähar: Seega on valitud näitsikuteks preilid Amanda Maasikas ja Liisa Ilus!

Prits (keksleb Klaara ümber ja suudleb kätt): Olen ülilõpmata õnnelik, omavahel öeldud, päris pilvest kukkund! O, Miss Uniküla! Mina olen see mees, kes esimesena suudles teie kätt!

Klaara naeratab kogu aja, kui vaikiv iludus.

Pagar (sülitab all): Ptüi! Nüüd minu kolme-naelane tort läks vett vedama!

P r i t s : Pole viga! Reklaam on ikka — nüüd teab ilmarahvas, et kõik tordid tehakse pagariäris ja pagarid on kõik tortidega sugulased!

K ä h a r : Sellega järgneb Miss Uniküla kroonimine! Palun astuda iluduskuninganna keskele ja näitsikud kahele poole.

Grupp. Rätsep kannab lilli, mis asetatakse kahelepoole iludusi.

K ä h a r : Tooge ka kingitused siia!

Rätsep ja Jüri kannavad suuri ja väikesi pakke lavale. Neist kujuneb lõpuks terve püramiid iluduste ümber, nii et viimased sinna keskele peaaegu kaovad.

K ä h a r : Nüüd algab iluduskuninganna kroonimine.

P r i t s tuleb, kandes õrnalt kuldkrooni. Lava taga kuulda grammofooni plaadilt või tuletõrje orkestrilt mõni üldtuttav löökmarss.

P r i t s : Mina, Prits Kekkadivei, tõstan kuldse krooni ja asetan selle Uniküla ilusaksvõideldud naisterahva pähe! (Asetab krooni Klaara pähe ja suudleb kätt.) Ennustan teile, Miss Uniküla, et teie tulete Pariisis kas I-sele või VII-ndale kohale. Säält teie sõidate oma rahaga kuu pääle Miss Ümberilma valimisele. Elagu, elagu, elagu!

Kuningannale antakse punaseid roose. Näitsikud soovivad õnne ja pühivad sääljuures pisaraid.

K ä h a r : »Koidulehe« nimel soovin teile õnne, unistav iludus Miss Uniküla! Teie iludus on mõjutand palju meie lehe tiraashi — meie leht läheb juba 1000-ndes eksemplaris endise 50 asemel.

K l a a r a (pühib higi): Ah, härra Kähar, kas teate kui soe mul on, higi päris tilgub!

K ä h a r : Ja siis teatan teile meie kodumaa ajakirjanduse nimel, et ajakirjanikud tänasest pääle registreerivad iga teie kehalise kui ka vaimlise avalduse!

J o n n y : Mitu korda kuninganna päevas aevastab ja nõnda edasi...

K ä h a r : Siis, preili iluduskuninganna, palun teid avaldada oma arvamist mõne küsimuse kohta, mis avaldatakse homses »Koidulehes.« (Võtab märkmiku ja pliitsi.)

K l a a r a : Palun, palun!

K ä h a r : Kas olid teil ka ilusad esivanemad?

K l a a r a : Vanaisa oli tugeva kerega, aga kolm ammast oli eest ära. Vanaema oli ka muidu kena inimene, aga tukkus ja nohises alatasa!

K ä h a r : Väga hää! Aga teie isa ja ema? (Kirjutab.)

K l a a r a : Kui isa ema kosis, siis oli ta piltilus poiss. Pärast kasvas talle soolatüügas nina otsa. Ema oli väga ilus, ainult veise röögatus oli turja pääl.

K ä h a r : Väga hää! Mis teie arvate kodumaa porgandikasvatusest?

K l a a r a : Minu arvates on porgandeid kõige parem toorelt süüa!

K ä h a r : Kuidas tuleks teie arvates meie rahvarvu tõsta?

K l a a r a : Peab muretsema üleriiklik audumismasin, kui naised ei taha või nii...

K ä h a r : Mis teie arvate sellest looduse imest: kahepeaga vasikas on sündind Unikülas.

K l a a r a : Unikülas võib isegi kahe jalaga vasikaid sündida!

K ä h a r: Mis teie arvate meie pankrotti jäänud taludest?

K l a a r a: Kümme tarka ei jõua vastata, mida üks loll jaksab küsida!

K ä h a r: Hää küll! Täna väga! (Asetab märkmiku tasku.)

Kirjakandja toob kirju.

A l e v i v a n e m: Miss Unikülale — iluduskunin-gannale! (Ulatab määratu paki kirju.) Olge lahked — (mahedalt, muigavalt) vist kõik kosilastelt!

K l a a r a: O ja ma olen õnnest uimane! (Võtab paki.)

A l e v i v a n e m (üht kirja lahti tehes): Uniküla ilu-võistluse presidendile! Vaatame, kesse siis mulle kirju-tab! (Loeb.) »V. a. Härra tuletõrje ühingu esimees Vesipüks! Võõrastemaja »Kuld Lõukoer« teeb ette-paneku Tuletõrje Ühingu üürida meile kaheks ööks pritsikuuri ja seltsimaja saali! Välismaalaste ja sisse-sõitjate arv Unikülasse on kohutavalt tõusnud. »Lõu-koera« hotell on puupüsti kosimishimulisi täis ja saba on määratu pikk!

J o n n y: Puha kõrged kosilased! Eks te rentige pritsimaja välja ja tooge õled maha!

P a g a r: Ega nüüd Unikülas enam nalja ole — varsti on kõik lakad ja ulualused mooramamehi täis!

A l e v i v a n e m (loeb teist kirja): Ja siis veel üks kiri! — Tohoo, korrat säh! (Tuleb ette ja vahib püürisilmi Klaara otsa.) Mis see siis tähendab? Kuulge ilmarahvas, ma loen Uniküla ajalugu! Üks kiri ilujüride eestseisusele: »Leidsin oma pildi »Koidulehes«. Võtan »Koidulehe« kohtulikule vastutusele minu pudree avaldamise eest. See on varguse viisil minult võetud.

Ma pole uneski mõtelnud sellesinatse maailma patulõbude ja iluvalimiste pääle!« — Klaara Roosipuna, Tartus.

K ä h a r (Klaara poole): Vot kus pauk! Teie ise ju saatsite pildi »Koidulehele« avaldamiseks.

K l a a r a (veidralt): Mina ei tea kedagi!

Alevivanem on vahepeäl uurind umbusklikult Klaarat pääläest jalatallani. Läheb siis Klaara kõrvale ja sikutab juuksepeatsist. Parukas kukub alla. Selle alt tuleb nähtavale mehe pää. Kõik kiljatavad, jäädes ammulisui vahtima,

Prl. Maasikas: Oh, sa Jessuke küll! Köstri Mihkel!

Alevivanem: Selge mehevedamik! Oi sa kupumoori unenägu!

P r i t s (naerukrampides): Iihii — ohohoo — ehehee — ähähää — uhuhuu — ahahaa! Sa taeva laotus!

Alevivanem (kisendab): Jüri, korrat! Lase tekk alla!

E e s r i e.

Lõpp.

